

УПРАВЛІННЯ РИЗИКОМ ЛІКВІДНОСТІ В СТРУКТУРІ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ БАНКУ

доц. **Борнос В. Г.**, студент гр. **Ф-73 Атаманюк Р. О.**

Нині управління ризиками стає найважливішим інструментом стратегічного планування у банківському секторі. Оскільки ризики впливають на волатильність прибутковості, розвинутий ризик-менеджмент має забезпечувати певну стабільність фінансових показників і підвищувати вартість кредитної установи. Здатність банку обмежувати непередбачувані втрати і ризики підвищує довіру до нього з боку інвесторів і клієнтів.

Кризи вітчизняної банківської системи показали значні недоліки в управлінні ризиками. У низці банків лише формально були створені системи ризик-менеджменту, в інших не забезпечувалася незалежність цієї функції, у третіх вище керівництво не відреагувало на попередження ризик-менеджерів про виникнення економіко-політичних проблем.

Власне управління ризиками (ризик-менеджмент) – це процес, за допомогою якого банк виявляє ризики, проводить оцінку їх величини, здійснює моніторинг, контролює свої ризиковані позиції, а також враховує взаємозв'язки між різними категоріями ризиків. Існує багато різновидів керованих і некерованих ризиків, але всі вони можуть поділятися на ті, що можуть бути розраховані, і ті, які неможливо кількісно виміряти. Ризик ліквідності до тих, що можуть бути розраховані кількісно.

Ризик ліквідності містить два аспекти, що його характеризують:

1. Ймовірність втрат, викликаних неможливістю купити або продати актив у потрібній кількості за достатньо короткий період часу в силу погіршення ринкової кон'юнктури.
2. Ймовірність виникнення дефіциту готівки або інших високоліквідних активів для виконання зобов'язань перед контрагентом.

Для утримання ризику ліквідності на безпечному рівні необхідно реалізовувати такі функції ризик-менеджменту:

- діагностика стану об'єктів (ринок, активи тощо), що мають здатність генерувати ризик ліквідності;
- ідентифікація потенційних джерел ризику;
- формування системи управлінської звітності, яка дозволяє одержувати адекватну інформацію про діяльність підрозділів банку та пов'язаних з ними ризики;
- оцінку ймовірності ризику та отримання втрат;
- проведення превентивних заходів і заходів нейтралізації ризику;
- ліквідацію негативних наслідків і відновлення або підвищення фінансової безпеки.

Одним з методів аналізу ризику ліквідності є аналіз чутливості, що полягає у визначенні значень ключових параметрів, які здатні зруйнувати успішні позиції бізнесу. Дуже важливо встановити, які зміни даних параметрів могли б значно змінити прибутковість. Адже відомо, що стан ліквідності обернено залежний від стану прибутковості.

Іншим методом є метод сценаріїв – метод аналізу ризику, який разом з базовим набором вихідних даних розглядає ряд інших наборів даних, поява яких можлива у процесі реалізації. Як правило, складають два сценарії – оптимістичний та песимістичний.

Одним з найбільш прогресивних методів є імітаційне моделювання – процедура, продовж якої математична модель проводить певний фінансовий показник через ряд апробацій

З метою підвищення ефективності управління ризиком ліквідності банку доцільно вибирати для себе адекватні компоненти системи управління даним ризиком та використовувати специфічні підходи, зокрема:

- розробка і представлення на розгляд і затвердження спостережній раді або правлінню пропозицій відносно джерел ліквідності, які розглядаються у розрізі їх видів, рівнів ліквідності, строків погашення і за валютами;
- визначення потреби ліквідності і фінансування банку оцінюється з урахуванням операцій, які здійснюються через його дочірні структури, а також з урахуванням стану і потреби ліквідності групи, членом якої є банк;
- впровадження системи моніторингу, яка ґрунтується на методі єдиного фондового пулу або на ідентифікації розривів ліквідності за активами за зобов'язанням в національній та іноземній валютах, строк погашення яких настає в майбутніх періодах часу, і на інших сучасних методах, наприклад симуляції грошових потоків;
- розробка методики аналізу сезонних тенденцій потоків коштів на майбутній період, достатніх для потреби банку;
- урахування світового досвіду управління ліквідністю, який, зокрема, наданий к положенні Базельського комітету з банківського нагляду «Надійна практика управління ліквідністю у банківських організаціях».

У сучасних ринкових умовах недостатньо однієї інтуїції. Для ефективного управління фінансовими ризиками, зокрема ризиком ліквідності, необхідна спиратися на наукові розробки, уміло комбінувати відомі методи та використовувати систему ризик-менеджменту, розроблену відповідно до особливостей банку.